Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII — Reus Divendres 5 de Novembre de 1897 — Núm. 3.411

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas.
n provincias trimestre. . . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . . . » »
Anuncis, á preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
Arrabal Santa Anna, número 80, prop á la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, *oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, exquefe de clínica y ab títol de las universitats de Berlin y Wurzbourg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de París.*
Reb en CONSULTA á Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 á 12 y de 4 á 5. Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.
Los demés dias á Barcelona, Claris, 44, cantonada á la Gran Via, de 11 á una y de 4 á 5.

Vinyas Americanas
DE
Marcial Ombrás (Propietari)
Avinguda del ferro-carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per milions.—Preus reduhits y autenticitat garantisada.—Cinch milions d estacas, y un milió de barbats.

SECCIÓ DOCTRINAL

Un auxiliar de la agricultura

Fa com á dos anys que 's va despertar en la provincia de Barcelona la afició al estudi de la terra, no en sa banda exterior que l' home pot facilment recorre, sino en son interior, ficanse, podriam dir, en sas entranyas aprofitant sas asquerdas, avenchs, covas y demés forats que presenta. Aquesta afició, aquest *sport* no deixa de tenir sos inconvenients y pochs serán quins s' atrevescan á tant especials excursions pero, abtot, si 's poden tenir las eynas necessarias, los perills no son molts ó quan menos quedan molt reduhits.

Si fos solzament lo que mogués aquestas excursions, la afició per los descubriments, l' afany per regirar lo desconegut en busca no mes que d' admiració ó d' esglay, los trevalls y los perills de la vida del *turista* res tindrían que veure més que ab ell sol. Pero ara no es lo turisme lo que fa moure als aficionats: no es la curiositat pera descubrir llochs desconeguts lo que fa ficarse sota terra als atrevits exploradors. La ciencia, la *Expeleología* va omplint cada día novas planas en los llibres totjust comensats de descubriments útils y fins excelents que fan los que aquest ram de la ciencia cultivan.

A Fransa hi ha un espeólech eminent quins travalls, publicats en groixuts volúms, se refereixen á investigacians fetas en lo seu país, á Italia, Alemania, Russia, Grecia y darrerament á Espanya ahont va estar l' any passat, Mr. E. A. Martel. Quan va venir á visitar la provincia de Barcelona fou seguit per molts joves aficionats, deixant al antornarsen, sembrada en nostre país la llevor d' espeleólechs que ab seguretat darán fruit en son dia. Y dihem ab seguretat, perqué relativament al poch que s' ha pogut fer fins ara n' ha donat ja, com aném á dir.

Tothom sap lo servey que fa á la agricultura la geología, tant que aquesta ciencia n' ha de ser lo fonament. Primer de tot cal coneixer be la terra que 's vol conreuhar pera aplicarli després lo convenient y que 'ns ensenyan las altras ciencias auxiliars de la agricultura: la agronomía, la física, la química, etc. Una de las brancas de la geología ha de ser per forsa la espeleogía que estudia las terras en son interior, en punts ahont al geólech li pot faltar pit ó manera d' arribarhi.

D' altra part pot haverhi dintre terra, en llochs desconeguts, dipósits d' aygua que escorrentse per alguna esquerda van á sortir molt lluny quan podrían aprofitarse aprop del lloch ahont son, fent la riquesa d' al gunt punt poch menos que improductiu per falta d' aygua. Poden trobarse minerals que no sorten sobre terra: dipósits de fosfats que tant convenen á la agricultura, y fins guanos especials com ja ha succehit en nostre terra. Y tot això solzament poden descubrirho homens de valor seré pero que vagin guiats per l' estudi de la espeleogía; homens que sápigan aprofitar los descubriments de sas excursions pera deixar que altres los apliquin en benefici de tothom.

Cabalment senim ara la satisfacció de passár cada dia, y per cert per ben curta temporada, algunas horas ab la agradable companyía del aprofitat deixeble de Mr. Martel, En Norbert Font y Sagué, que ab son continuo tracte ab l' eminent geólech catalá, honra de la provincia de Barcelona, lo Dr. D. Jaume Almera, no es profà en los coneixaments necessaris para saber traure fruyt de sas excursions sota terra. Encara que sia mortificar sa modestia excessíva, hem de publicar alguns descubriments reals y possitius per En Font y Sagué portats á cap pera fer veure si 'n son de beneficiosos pera la agricultura aquestos travalls.

Pel Juliol d' aquest any, en una excursió per las serras de Bertí, va ficarse ab dos amichs dins d' una esquerda que feya la terra. La esquerda forma un passadís estret, de mal anarhi y de mal passarhi durant cent cincuanta metres: després s' aixampla una mica, acabant ab uns ensorraments del terreno que allí es lo numulítich. Dins de la esquerda y formant fons hi ha una gran cantitat de guano de rata-pinyada, format per los excremens y despullas que aquells mamífers ab alas han anat apilanthi per sigles y sigles. Lo gruix de la capa de guano arriba en alguns punts á mes d' un metre y treyentla 's podrá adobar molta terra ab un adob molt fort y que no costará diners que se 'n vagin al extranger. (1).

Fa pochs dias, eram á 15 d' Agost passat, va recorre la encontrada de Vallirana ahont abundan tots los avenchs. Allá, en aquell ensorrament del cretaci conegut per lo plá d' Ardenya que té una extensió de dos kilómetros de llarch per un d' ample, va observar moltas esquerdas, pous naturals y forats per ahont se fica l' aigua quan plou escorrentshi tota sense escaparsen gens per cap altra banda.

A uns 150 metres mes avall y en la divisoria del cretaci ab lo triássich, tal com ho posa 'l doctor Almera en son mapa geológich de la provincia de Barcelona, surt una font, la «Font d' Armena» com s' anomena, quinas ayguas serveixen pera regar la terra y pera fer anar motors pera la industria. La font raja sempre, més quan plou molt en lo Plá de Ardenya, sobrehix per uns forats més alts que la font.

La estreta esquerda de la terra no deixava passar un home y 's va 'n tenir de tirar barrinadas pera obrir pas. Ficantshi pera aquest forat y arrossegantse com una serp pogué descubrir la disposició del lloch d' ahont surt l' aigua dintre d' una petita cova. Lo dipósit consisteix en un pouet de quin fons y de quins costats surt l' aigua que sobrehix després cap á fora. Lo pou estava ple de rochs, que foren trets, aumentant desseguida l' aigua d' unas 150 plomas de Barcelona. (1)

Examinat ab cuydado 'l pou, se veu que l' aygua que reb no surt tota cap á la font, perque molta s' escapa per petitas esquerdas que 's veuhen per tot arreu; pero fora fácil corretgirho y ab pochs gastos aumentar la deu del líquit, element tant estimable en agricultura.

N' hi ha prou ab las duas relacions que hem posat pera fer compendre la importancia dels estudis espeológichs y de la aplicació que deuhen tenir pera la geología, la hidrología y per consecuencia la agricultura. Nos sembla que tots los agricultors que 's trobin tenint en sas terras alguna curiositat semblant, tant en fonts com en coves, avenchs, etc., farán bé en dirho al «Centre Excursionista» de Barcelona. que té una Secció que 's dedica á aquest ram especial de excursions. Poden tenir tal volta, quan menos s' ho pensin, algún benefici y ne farán sempre á la agricultura en general que, ho tornarem á dir una y altra vegada, aprofita sempre tots los estudis que 's fassin respecte á la terra.

MAR MIR.

(1) Heus aquí la composició que generalment tenen aquestos guanos: per 100: Azoe, de 5 á 9; de fosfat de cals, de 10 á 12; humitat, 18'50; materias siliceas, 14; (Muntz y Girard. «Les Engrais», T. II).

(1) La ploma de Barcelona—16 cargas diarias—2'3 m. diaris.

Certamen Nacional de Rellotjeria

PRIMER EN ESPANYA

Convocat per la «Associació de Rellotjers de Catalunya» poguent concorre á ell únicament los aprenents rellotjers.

Convocatoria

La junta directiva de la «Associació de Rellotjers de Catalunya», que en cumpliment de son deber, dirigeix sempre sos desvetllaments en pró del progrés del seu art, acordá en sessió del dia 22 de Juny celebrar un solemne certamen nacional d' aprenents rellotjers.

A aquest efecte, solicitá del Excm. Ajuntament de Barcelona, que 's dignés concedir un premi extraordinari pera oferir á un dels vencedors, y aquella Corporació Municipal ha correspost, com no era menos d' esperar, á la petició que li fou feta, y ha ofert galantment son apoyo, concedint lo que d' ella s' havía solicitat.

Ademés, la junta cregué convenient dirigirse á varis senyors magatzemistas, que per la índole de sos negocis están frecuentment en contacte ab los que 's dedican al art de la rellotjería, y té la satisfacció de poguer dir que tots han correspost ab un entussiasme que 'ls honra en alt grau, concedint valiosos premis pera 'l certamen que en breu se celebrará; tots aquets premis extraordineris, units als que la junta designá y

que 's costejaren ab lo producte d' una suscripció voluntaria entre 'ls senyors que componen la directiva de la Associació, permeten avuy poguer anunciar las bases del concurs de rellotjería, primer d' aquesta classe, que s' haurá celebrat á Espanya.

Després de lo exposat, sols li resta á aquesta junta, encomenar lo major entussiasme als joves aprenents y als seus senyors mestres, pera que 'ls esforsos fets per aquesta Associació no resultin vans y 's vegi concorreguda la noble lluyta que 's vá á entaular entre 'ls rellotjers del pervindre y desitjar als joves campeons, bon acert en los travalls que efectuarán pera guanyar los premis anunciats, que si honran als que 'ls han ofert ab lloable fí, més encare han d' honrar als que 's fassin acreedors á ells, ab son talent, bon gust y habilitat.

De consegüent la junta de la «Associació de Rellotjers de Catalunya», te l' honor de publicar lo present programa oficial del referit certamen que es com segueix:

Primer premi: ofert per l' Excm. Ajuntament Constitucional de Barcelona, consistent en una magnífica máquina d' arrondir, y un diploma de mérit expedit per la junta portant estampat lo sello de la Associació; se concedirá al aprenent que millor executi ó construheixi un volant pera escape d' áncora, un axe, un plató ab elipse, un pont pera 'l volant ab tots sos anexes com son raqueta, placa pera 'l contrapivot, espiral etc.; una horquilla ab son arbre, un pont pera dita horquilla y ho planti tot sobre una platina, ab tots los jochs y distancias necessarias pera obtenir una bona marxa en cas d' utilisarse pera montar un escape d' áncora complert.

Segon premi: ofert per l' ilustrat magatzimista de Barcelona, D. Enrich Cortada, consistent en un magnífich torn Boley, de bronzo, pera «tornillos», ab dotze grans y dotze petitas pessas americanas, tres llinternas acer y tres lapidaris, tot acondicionat en un estotx de noguer; se concedirá al aprenent que millor construheixi un escape de cilindre, (cilindre y volant) ab sos ponts y tot lo anexe pera que tingués una bona marxa en lo cas d' aprofitarse pera montar una máquina de cilindre, ademés se concedirà al vencedor, un diploma de mérit ab los mateixos requisits que l' anterior.

Tercer premi: ofert per lo distingit magatzemista de Barcelona, D. Manel Benet, consistent en un magnífich remontoir plata savoneta, ab escape d' áncora, linea recta, doble platet, ab levés visibles y xató al centre, volant compensat y espiral Breguet, en l' exterior de las tapas hi ha grabat, l' escut d' Espanya en la superior y l' escut de Vich, patria del donador, en la inferior é inscripcions alusivas á la esfera; se concedirá al que millor executi un cilindre d' acer y un volant montat sobre 'l cilindre; ademés d' un diploma de mérit.

Quart premi: ofert per la respectable casa Didisheim-Goldschmidt de Chaux-de-Fonds (Suisse) representada á Barcelona per D. Narcís Figueras, consistent ab un remontoir acer, ab escape d' áncora, linea recta, ab levés visibles y xató en lo centre, volant compensat y espiral Breguet, ab inscripcions alusivas á la tapa y un diploma de mérit; se concedirá al que millor presenti un treball de lliure elecció que reveli mérit é ingeni en son autor.

Quint premi: ofert per la junta de la «Associació» consistent en un hermós torn pera pivotejar y un diploma de mérit; se concedirá al que millor executi un barrilet dentat ó sense dentar, ab son arbre corresponent.

Sisé premit costejar y ofert per la junta de la «Associació» consistent en un magnífich cempás pera engranatjes y un diploma de mérit; se concedirá al que millor construheixi dotze «tornillos» en escala progressiva, montats sobre una platina de llautó ab sas rescas adecuadas pera cada caragola.

Seté premi: costejar com los dos anteriors per la junta de la «Associació» consistent en un útil pera plantar, nou model y un diploma de mérit; se concedirá al que millor executi un cilindre d' acer.

Vuyté premi: ofert per la respectable casa Maurer y C.ª, de Barcelona, censistent en un «tornillo» de taula, de Boley, niquelat, ab quixadas de llautó postissas y un diploma de mérit; se concedirá al aprenent que construheixi un joch d' arbres llisos pera tornejar qual número no baixi de 12, comensant per un calibre petit y acabant progressivament per altre major.

Nové premi: ofert per lo distingit magatzemista de Barcelona, D. Manel Farssac; consistent en una cartera de butxaca ab varias ferramentas pera rellotjeria y ab inscripcions alusivas á las tapas, se concedirá un diploma de mérit, al que presenti un joch de minuteras pera rellotje de cuadro unit á la perfecció del treball tinga 'l millor gust artístich en lo dibuix.

Premi 10: ofert per la redacció de la interessant é ilustrada revista «El Cronómetro», consistent en una colecció complerta de dita revista, desde sa fundació, encuadernada luxosament, ab inscripcions alusivas á las tapas y un diploma de mérit; se concedirá al que millor executi un treball al torn, de tema lliure, ab més pulcritut, elegancia y bon gust.

Premi 11: ofert per la antiga casa Layret, consistent en un útil pera fresar los pivots de las anellas y un diploma de mérit; se concedirà al aprenent que millor executi un travall de llima, á lliure elecció.

12: Ademés dels referits premis lo jurat adjudicará los accéssits que cregui convenients als treballs que s' acostin més en mérit als premiats; los accéssits consisistirán en llibres de rellotjería deguts á la amabilitat de sos donants, D. Demetri Martínez, de Madrid, y D. Josehh Morera de Tarragona, quins feren donatiu á la junta pera que 'ls repartís com cregués convenient.

Condicions

Lo certamen tindrá lloch lo tercer diumenge del mes de Janer de 1898 y s' admeterán treballs pera concorrehi fins lo 25 de Desembre del corrent any.

Tots los treballs destinats á concorre al certamen deurán anar convenientment empaquetats, portar un número cualsevol que 'ls hi serveixi de contrassenya ó un lema. Ademés cada paquet haurá d' anar acompanyat d' un sobre clós portant lo mateix número ó lema en l' exterior, y contenint lo nom del autor del treball.

Tots los treballs deurán ser enviats á D. Joan Feliu y Codina, President de la comissió organisadora, carrer de Jaume I, 17 Rellotjería, Barcelona; qui á sa vegada fará entrega d' ells al jurat calificador; si algú desitja algun detall ó referencia que involuntariameni s' hagi omés en aquest programa, pot demanarlos lliurement á dit senyor.

Los noms dels autors dels travalls premiats no serán proclamats fins lo moment en que s' efectúhi 'l reparto de premis,

Tot premiat deurà presentarse en l' acte que 's proclami son nom á recullir lo premí que li hagi correspost, y si per alguna causa no pogués efectuar deurá delegar una persona que 'l representi.

Si hi hagués dos ó mes travalls iguals en mérit concorreguent á un mateix premi, lo jurat decidirà la cuestió per medi d' un sorteig, sent no obstant. proclamats los noms dels derrotats ab lcs mateixos honors que s' otorguin al vencedor protegit per la sort.

Totas las pessas que 's fabriquin pera concorre al certamen deuràn ser d' un calibre gran, pera que no puguin ser confusas ab las que 's venen fetas en los magatzems de fornituras.

Tot premiat deurá entregar en l' acte de recullir lo premi, al Sr. President del jurat, un certificat de son mestre acreditant haver sigut fabricadas per son deixeble las pessas premiadas,

Lo jurat calificador será compost per los Srs. mestres rellotjers següents:

Don Maurici Anfrùns, President.—D. Joan Farssac, Vice-President.—D. Blay Pazos, Secretari.—D. Carles Robert, D. Pere Mascaró, D. Joseph Rafel, D. Claudi Pernot, D. Joan Feliu y Codina. D. Llorens Farran, y D. F. Clapés Gaspar, Vocals.

Barcelona 1 Octubre 1897.—P. A. de la J. D.—Lo President de la Comissió, Joan Feliu y Codina.

Notas al Centralisme

Los diaris de Madrid tots tenen la flaca de cantar alabansas al gobern quan aquest lo forman los seus protectors, y després escandalisarse de lo que passa quan lo gobern no 'ls ompla la menjadora.

El Nacional, aquell diari que trobava que tot anava tant bé, quan manavan los seus, avuy ha sigut denunciat per trobar las cosas al revés, que es precisament tal com son.

Heus aquí un retallet del article que ha sigut denunciat. Tracta dels ascensos dels militars en campanya.

«Perque es lo cas que un segon tinent d' infantería, fill del capitá general de Madrid, en pochs mesos de campanya á Filipinas y SENS HAVER SIGUT FERIT, guanyá dos empleos y una creu, crech que de María Cristina, per lo cual tenint apenas divuit anys, es ja capitá d' exércit y cobra la paga de comandant.

Aquest cas especial, y 'l relatiu á un tinent de cavallería, fill del general Borrero, que ascendí á capitá y cobra la paga de comandant per una creu de María Cristina, també en escassos mesos de campanya á Filipinas, foren objecte predilecte d' exámen en lo Circul Militar.

Importa dir que 'ls subalterns no 's fixan tant en lo cas de Borrero com en lo de Dabán, donchs al fí, lo jove Borrero ha sigut ferit en la campanya.»

Cita després lo cás d' un tinent de cavallería, ferit al temps de cargar ab son escuadró, que sols ha obtingut una creu, essent així que varis oficials que portan los mateixos apellidos de certs generals influyents han alcansat tots creus y empleos.

¿No es veritat que aqueix diari es molt ignocent, d' extranyarse d' axó, que á Espanya ja no es abús ni privilegi? No era un abús colossal que s' *ascendís* á Ministres á homes tan ineptes com *Castellano* y *Beranger* y de tant... *irregularisadors* (are no está bé dir lladres) com lo que tots hem conegut? ¿Qué importa un galó de capitá devant d' una cartera de ministre.

Y allavoras *El Nacional* trobava que tot anava tan bé.

Molt bé, molt rebé, per las sevas butxacas.

J. A.

CRÓNICA

OBSERVACIONS METEOROLÓGICAS
del dia 4 de Novembre de 1897
FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE anereide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m. 3 t.	757 757	100 100	32'	0'9	Nuvol	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS Maxima	Minim.	Term. tipo	VENTS direccio	NUVOLS classe	can
9 m. 3 t.	Sol... 15 Sombra 15	10	12 14	NE. NE.	Cun Nia	1'0 0'8

Alguns dels obtentors de la ret telefónica judicial, que acaba de ser instelada en aquesta ciutat, nos participan que han rebut la visita de dos subjectes, un d' ells empleat á telégrafos, per més senyas. Los subjectes en cuestió han fet algunas preguntas del tot indiscretas y fins sembla que la indiscreció arriba al punt de demanar la firma, no sabém si ab lo propósit de fer bé ó ab lo de fer mal.

¿Se podría saber ab quin dret y per encárrech de qui se fan aquestas visitas domiciliarias?

¿Se tracta d' alguna comissió oficial?

Creyém que fora molt del cas que 'l senyor jefe de telégrafos aclarís la cosa encara que fos sino pera evitar molestias y comentaris.

Sobre telégrafos ja fa temps que tením notas en cartera y algun dia nos en hauróm d' ocupar.

—

Durânt casi tot lo dia d' ahir continuá la pluja, sempre pausada, pluja d' hivern, tal com comensá.

Las fonts han revingut notablement, ab lo qual hem acabat de presenciar aquells espectacles de centenars de cantis y multitut de donas esperant la tanda per omplir.

Ja era hora. Ja que l' Ajuntament no ha portat l' aygua, que l' hagin portat al menos las boyras.

—

Ahir á la nit se posá en escena en nostre teatre «La Tempestad».

La bona execució que capigué á la obra, fa que en lo número d' avuy no 'n parlém tan extensament com se mereix, deixantho pera 'l de demá.

Adelantarém, ùnicament, que tant pera las primeras parts, director, coros y orquesta hi hagué aplausos tots ells merescuts.

Avuy no hi haurá funció.

—

Si algú duptava de que 'l nou gobern aplicaría verdaderas reformas á Cuba, se 'n haurá de convencer al llegir que en Moret ha presentat al Consell de Ministres lo projecte de fer extensiu á Ultramar lo sufragi universal vigent á la Península.

Pobres insurrectes! Bona rifada 'ls hi preparen pera comensar. Després que 'ns han enganyat als d' aquí volen ensarronar als d' allá, pero'l gobern hauría de reflexionar que si totas las reformas promesas son d'aquesta naturalesa, no farán mes que encendre més la insurrecció, ja que tindrán motiu per dir que Espanya després d' explotar las colonias se las vol rifar miserablement.

Ab aixó, l' envío de novas tropas, y las amenassas de guerra fetas per en Blanco, nos sembla que tením insurrecció per temps.

¡Pobre Espanya! ella sempre la mateixa; per ella no hi valen llissons ni experiencias. Ella s' ho pagará.

—

Lo recaudat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja á la cantitat de pessetas 1002'74.

—

Lo vapor «Sevilla» que ans d' ahir arribá en lo vehí port de Tarragona condnhí 30.000 kilos de bacallá pera la casa comercial d' aquesta ciutat, senyors Massó y Ferrando.

—

Per l' inspector de mercats d' aquesta ciutat, don Pere Rovira, foren ahir decomisats é inutilisats 10 ks. de peix per no reunir las condicions necessarias de salubritat pera ser destinats al consúm públich.

ARTS Y LLETRAS

Tití

Tot lo Camp de Tarragona 'l conegué; era un ser d' aquells que podriam dirne privilegiats, pero lo que ell gosava era un privilegi empirich, sens que reconegués per causa cap talent, cap gracia, cap estranbotiguesa; en resumen, lo que li havía dat lo nom, la fama (diguemho aixi) de que gosava en la comarca, no era altre cosa que la insensibilitat y la poca-gracia.

Per tot se 'l trobava, semblava que 'ls mals-esperits lo portessin; desde la típica y célebre Fira de Sant Jaume que anyalment celebra la ciutat de Reus fins la consabuda y escarransída Festa Major del llogaret del Milá; totas las festas recorria; era 'l Juéu errant de la llegenda condempnat á vagar incessantment per ciutats, vilatges y poblets d' aquest pintoresch Camp.

Oh, si 'n tenia de admiradors que may vaig arribar à saber qué era lo que en ell admiravan. Los hi haguessen preguntat perque 'ls hi agradava 'l Titi, y 'ns haurian respost ab lo següent;

—Perqué...? perqué sí, perqué es lo Titi.

Agradava y divertia perqué era 'l Titi y per res mes. Y la veritat era que 'l Titi feya riure; son físich era una extravagancia; son front arrugat, pero carnós; de son nas pot bé donarne idea una poma-pera d' hivern d' aquellas tant molsosas y vermellas, unas galtas que sent fusas, semblavan dos crostons de panet de ral migrat y mes vermellas encara que 'l nas; unas orellas descomunals, sense os y tiradas vers el devant com las d' un gos perdigué y mes vermellas encara que 'l nas y las galtas; la boca ample, llavis molsosos y cuberts sempre de repugnant escuma; sa vista ¡oh, quina vista! semblava la d' un llangardaix, entre grisa y blava, y tingas en compte que no la ficsava en cap persona, que no se la mirés cinch minuts consecutius, sense mourela ni pestanyejar, sempre sério, com un criminal mirantse al ocusador, y no obstant, era tant inofensiu!...

—Que mes feya 'l Titi pera lograr ferse tant simpátich y popular?—preguntarà 'l lector.

Casi res; las canyas y 'ls calendaris, veusho áquí tot.

A ultims d' any, quan la gent de sas casas comensan á provehirse del indispensable calendari, l' haurian vist sempre ab un feix d' aquesta *materia prima* dessota 'l bras, penjats ab un mocador vermell que de tant de servir anava ja adquirint lo color de viola. Desde las set del matí á la una de la tarde ja tenia prou feyna, per carrers y plassas, per tavernas y patís, per tot n' hi demanavan, no s' en veya à las mans, com deya ell; fins á la gent senzilla los hi semblava que 'ls calendaris del Titi estavan mes autorisats que los que venian las altres gents. No hi podian fer mes, molts no compravan calendari fins que 'l Titi se deixava veure al poble atret per alguna festa y anneiava 'ls seus ab aquellas consabudas frasses que cantava ab só nassal: *calendari del any nou, que no neva ni plou.*

A la una de la tarde comensava ell sen verdader treball. Los cafés y las tavernas se preparavan á sentirlo, l' establíment que 'l Titi no visitava semblava que estés deixat de la má de Deu. S' atensava tot macilent á la porta, clavava en son interior una escudrinyadora mirada ab aquells ulls de llangardaix, y s' hi veya poca gent, tocava 'l dos sense pronunciar ni una sola paraula, esperant una altre hora en que 's vegés mes concorregut pera lluhir sas habilitats.

Per fí, topava ab un café algún tant favorescut, entrava, s' adossava á un angul, desplegava las canyas que portava sota l' aixella, donava una escudrinyadora mirada per tot lo local, y ab la serietat mes gran del mon sens que jamay se li escapés lo riure, comensava ab lo següent exordi dit ab veu ronca, pero potent:

—Senyors: ara van à veure 'l segon acte del «Amor de madre». Lo bon home encreuhava las canyas, se las arrimava al coll simulant tocar lo violí, y seguint ab la boca produhia una série de notas imitant llagostas, aranyas y burinots, tant desacompassat tot, ab tant poca gracia, que produhia un soroll horrible, dificil de soportar.

J. ALADERN.

(*S' acabará*).

SECCIO OFICIAL

D. JOSEPH M.ª BORRÁS SARDÁ

ALCALDE CONSTITUCIONAL D' AQUESTA CIUTAT

Faig saber: Que en la sessió ordinaria celebrada per aquest Ajuntament en lo dia d' ahir han sigut elegits:

Tinent primer d' Alcalde, D. Emili Briansó Planas.

Tinent sisè d' Alcalde, D. Sebastià Massó Simó.

A quals senyors se 'ls ha donat possessió de sos cárrechs ab caràcter d' interinitat fins que reuneixin majoría absoluta de vots prescrit per la lley.

Lo que 's fa públich pera coneixement general del vehinat y á fí de que 'ls hi sian guardats la obediencia, respecte y consideracions que 'ls hi son degudas.

Reus 4 Novembre 1897.—Joseph M. Borrás.

—

Registre civil

del dia 3 de Novembre de 1897

Naixements

Joan Roig Sugrañes, de Eugeni y Carme.—Joseph Martí Barberá, de Joan y Caritat.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

María Guibas Gratácós, 48 anys, Hospital Civil.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Sacarías.
Sant de demá.—Sant Sever.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'57	Filipinas	'
Exterior	79'45	Aduanas	96'87
Amortisable	'	Cubas 1886	93'
Fransas	20'	Cubas 1890	76'87
Norts	23'35	Obs. 6 0[0 Fransa	95'87
Exterior París	59'81	Obs. 3 0[0 »	53'
París	33'80	Londres	33'68

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

—

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d' ahir à Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior.	63'61	Fransas.	20'
Exterior.	79'5	Cubas vellas.	92'56
Colonial.	89'35	Cubas novas.	76'43
Norts.	23'45	Aduanas	96'87
Obligacions Alm-nsas	82'	Obligs. 3 0[0 Fransas.	53'
		Filipinas	92'25

PARIS

Exterior.	59'81	Norts.	'

GIROS

Paris.	33'80	Lóndres	33'68

—

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés, D. Joan Llauradó Prats y D. Joan Vallés Vallduví.

Londres	90	d[f.	00'00 diner	8 d[v.		00'00
Paris	8	d[v.	00'00		Marsella	00'00

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0[0	0[0	0[0
Gas Reusense.		850	0
Industrial Harinera.		600	0
Banch de Reus.		500	
Manufacturera de Algodon.		100	0
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		415	

ANUNCIS PARTICULARS

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y modelat

DIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honorífícas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Arti» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paissatje, natural, pintura al oli y l' ayguada.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28, pis 1.er—Reus

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Primer aniversari de la mort de

Don Joseph Llovera Bufill

SUCCEHIT LO DIA 7 DE NOVEMBE DE 1896

Q. E. P. D.

Sa viuda D.ª Teresa Roca y Sans, fill, fillas, germá D. Arthur, cunyada, oncles, cosins y demés parents, al recordar tan sensible pérdua, pregan á sos amichs y coneguts se serveixin assistir ál Ofici que en sufragi de son ánima se cantará en la parroquia de Sant Joan Baptista (Providencia), demá, dissapte dia 6 del actual á las 10 del matí, de lo que rebrán especial favor.

Reus 5 de Novembre de 1897.

No s' invita particularment.

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).
12'11 t. mercancias, segona y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
15'8 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissaptes.

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m.—9'47 m —2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'10 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona) 8'30 m.
De id. directe 10'30 t.
De id. id. 1'30 t
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7'30 t.
De Madrid y Zaragoza 2'30 n.
De Lleyda y Huesca 7'30 n.

NOTA: Los correos pera Filipinas sortirán de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
Pera id. á las 2'00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1'00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que 's deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donaá sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIÓ CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10	rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2	"
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2	"
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern.	2	"
«Costums típicas», per id.	2	"
«Alcover», monografía, per id.	4	"
«Poesías», per Manel Marinel-lo,	2	"
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdaguer,	4	"
«Lo Pí de las tres brancas», per id.	2	"
«L' Aglenya», per Ramon Masifern.	4	"
«Croquis Pirenenchs», per J. Massó Torrents,	12	"
«La Fada», per id.	4	"
«Catalunya trilingüe», per J. Casas Carbó,	2	"
«Anant pel mon», per Santiago Russinyol,	16	"
«Les Croniques catalanes», per Gabriel Turell,	12	"
«Obres catalanes», per Joseph Ixart,	20	"
«Poesías», de Joan Maragall,	8	"
«Alades», per Emili Guanyabens,	8	"
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias	8	"
«Montalba», per Bosch de la Trinxería,	12	"
«Quan jo era ney», per A. de Riquer,	20	"
«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12	"
«Figura y paisatge», per Narcís Oller,	12	"
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Massaveu,	12	"
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8	"

Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regional», á meytat de preu.

«Cansons Catalanas», harmonisades per Enrich Morera, han sortit:

«Sant Ramón»,	2	rals.
«Plany»,	2	"
«El Maçoudí», per Brunet y Bellet,	4	"

SECCIÓ CASTELLANA

«España tal cual es». per Valentí Almirall,	4	rals.
«Patria y Región», per Salvador Golpe.	12	"
«Un ensayo de Regionalismo», per Joan Mañé y Flaquer.	2	"

SECCIÓ GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.
Ademés están á la venda diferentas obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjers.

—

BANCH HIPOTECARI D' ESPANYA

Préstams hipotecaris al 5 y 1/2 per cent d' interés anyal amortisables á llarch plasso de 5 á 50 anys.
Ab garantía de fincas rústicas y urbanas.

Acabadas las anyalitats que s' hagin pactat queda la finca lliure pera 'l propietari, sens necessitat de cap gasto, ni tenir allavors que reembolsar cap part del capital.
Ademés, lo Banch, acepta en cualsevol época lo reembols total ó parcial del préstam.
No importa que las fincas estiguin hipotecadas.
No s' admeten préstams inferiors á 5.000 pessetas.

Agent pera la Provincia: D. DANIEL VIRGILI. Quants desitjin proposar operacions, trobarán á dit senyor tots los dilluns en la FONDA DE LONDRES.—REUS.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Novembre de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Novembre directament pera Montevideo y BuenosAires lo magnifich y ràpit vapor francés

FRANCE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos
lo dia 11 de Novembre lo vapor «Les Andes»
lo dia »

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.